

Bevezető a Neveléstudomány innovációs tematikus számához (1. rész)

Halász Gábor

A *Neveléstudomány Oktatás – Kutatás – Innováció* online folyóirat 2017 végén és 2018 elején megjelenő két tematikus száma az *oktatási innováció* kérdéssel foglalkozik. Az ezekben megjelenő tanulmányok egy kivételével az ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Karán folyó „Innova” kutatási program¹ keretei között születtek, melynek célja a helyi/intézményi szintű oktatási innovációk keletkezésének és terjedésének, továbbá rendszerszintű hatásuknak vizsgálata. A tematikus számokba bekerült tanulmányok részben az oktatási rendszerekben zajló innovációs folyamatok általános elméleti összefüggéseit mutatják be, részben – egy 2016 végén lezajlott átfogó adatgyűjtés nyomán – a magyar oktatási rendszer innovációs képességéről és tényleges innovációs aktivitásáról nyújtanak képet.

A 2017. évi 4. lapszám első, angol nyelvű tanulmánya (*Révai Nóra: „Teachers’ knowledge dynamics and innovation in education”*) az innovációs folyamatokban meghatározó szerepet játszó szakmai tudás és tanulás kérdéseivel foglalkozik, bemutatva annak a jelenleg is zajló OECD-kutatásnak első eredményeit, melynek célja a pedagógusok szakmai tudásának mérhetővé tétele. Ennek első része ebben a számban, második része a következőben olvasható. A második tanulmány (*Fazekas Ágnes, Halász Gábor és Horváth László: „Innováció az oktatásban: az Innova kutatás elméleti-fogalmi keretei”*) az oktatási innováció kutatásának ezen belül különösen empirikus vizsgálatának általános elméleti összefüggéseit mutatja be, összefoglalva annak az „Innova” projekt keretein belül lezajlott, több mint egy évig tartó munkának az eredményeit, melynek célja az innovációkutatás létező tudásháttérének feltárása volt. Az ezeket követő két tanulmány – melyek közül az első (*Horváth László: „A szervezeti tanulás és az innováció összefüggései a magyar oktatási rendszer alrendszeiben”*) ebben a számban, a második (*Halász Gábor: „Innováció a magyar oktatási rendszerben: az innovációs folyamatok empirikus vizsgálata az Innova kutatás keretei között”*) következőben jelenik meg – a 2016 végén lezajlott csaknem 5000 oktatási egységre kiterjedt átfogó empirikus vizsgálat adatai alapján elemzi az oktatási innovációk keletkezését és terjedését meghatározó mechanizmusokat. E tanulmányok egyik érdekessége olyan innovatív adatelemzési megközelítések alkalmazása, amelyek nélkülözhetetlenek egy olyan, különösen komplex jelenség vizsgálatánál, mint amilyen az innováció. Az innovációs folyamatokra jellemző komplex hatásmechanizmusok feltárására törekszik az a tanulmányok sorát záró, ugyancsak a következő számban megjelenő esettanulmány is (*Fazekas Ágnes: „Innovációk keletkezése és terjedése egy budapesti általános iskolában”*), amely egy konkrét iskola innovációs folyamatait elemzi kvalitatív empirikus módszerek alkalmazásával.

A tanulmányokat két, az oktatási innovációs folyamatok kutatói számára különösen érdekes könyv ismertetése követi a Szemle rovatban. Rigó-Ditzendy Orsolya, azt az OECD kiadványt mutatja be, amely a 2016-ban rendezett második globális oktatásipari csúcstalálkozó háttér-dokumentuma volt, és amelyben a nemzetközi szervezet az oktatási innovációval korábban felhalmozott tudását foglalta össze. Bükki Eszter pedig egy olyan tanulmánykötetet mutat be, amely az oktatási innovációk elterjesztésének (*upscaling*) problémáival foglalkozik. Egy harmadik recenzió, Tóth Teréz munkája, a következő lapszámba kerül.

Mindezek a szövegek együtt lehetővé teszik a Neveléstudomány két tematikus számának olvasói számára nemcsak azt, hogy megismerjék az oktatási innováció kutatásának aktuális dilemmáit és fejlődési trendjeit, továbbá a magyar oktatási rendszerre jellemző innovációs folyamatok néhány fontos összefüggését, hanem azt is,

1. A projekt honlapját lásd itt: <http://www.ppk.elte.hu/nevtud/fi/innova>

hogyan betekintsenek egy folyamatban lévő kutatás belső világába. Egy olyan kutatásba, amely – részben a vizsgált jelenség komplexitása miatt – különösen komoly kutatás-módszertani kihívásokkal szembesült, és olyan újszerű megoldások alkalmazására vállalkozott, amelyek nemcsak az oktatási innovációval foglalkozó kutatók számára lehetnek érdekesek.